

چش براه

چشم اشارت‌سری

سروده‌ی

شعبان نادری رجب

سرشناسه: نادری رجه ، شعبان ، ۱۳۵۰
عنوان و نام پدیدآور: چشم براه ، شعبان نادری رجه
مشخصات نشر: سوادکوه: انتشارات ملرد، ۱۳۹۲
شابک: ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۶۸-۶۷-۴
و رعیت فهرست نویسی: فیبا
شخصات ظاهری: ۸۰ ص.
موضوع: شعر مازندرانی - - قرن ۱۴
رده بندی دهی: ۸۴۹/۴۱
رده دی: ۲۱۳۹۰ن/۳۲۶۹/م
شماره ثبت: ۲۷۰۵۱۷۱

انتشارات ملرد

نام انتشارات: ملرد
نام کتاب: چشم براه
سروده: شعبان نادری رجه
تدوین و آوانگاری: لیلا احمدی (کمپین)
طراح جلد: عین اله آزموده
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۲
قیمت: ۶۰۰۰ تومان
شمارگان: ۱۰۰۰
شابک: ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۶۸-۶۷-۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

آدرس انتشارات: مازندران، سوادکوه، پل سفید ۰۱۲۴۵۲۲۴۳۵۳
دفتر پخش مرکزی: کرج، چهار راه مصباح ، کتاب فروشی ایران
Nashr.melird@gmail.com*۰۹۱۲۵۶۴۸۸۰۲

فهرست

صفحه	عنوان
۷	مقدمه
۹	مقدمه
۱۴	وصیت
۱۷	داغِ پسر
۲۱	مادر
۲۵	ویشه
۳۰	بهار
۳۴	سروشته دل
۳۷	دوبیتی‌ها
۵۸	امیری‌ها
۶۷	گوشواره‌ها
۷۲	واژه‌نومه

ادبیات و موسیقی به عنوان یکی از مهمترین عناصر ارتباط و تعامل در طول تاریخ همواره مورد توجه بشر بوده است. علاوه بر نقش معنوی و تعالی روح، واژگان، اصوات و موسیقی شعر چنان انسان نخستین را به وجد می‌آورد که سختی کار و مشکلات زندگی را به آسانی بر خود هموار می‌کرده است. این میراث نسل به نسل از گذشتگان به نسل‌های آینده مانده است و امروز تجلی آن را در ادبیات شفاهی به ویژه شعر محلی - شاد هستیم. اگرچه در برهه‌های ادبیات شفاهی، مذموم شمرده شده است، اما به راستی با ورود کلامی‌های بیانی و بلاغی کسی به درستی نمی‌داند که علت محبوبیت و دلنشینی شعر شنی چیست؟ شاید بتوان عناصر سادگی بیان، آمیختگی شعر با موسیقی و مردمی بودن شاعر یکی از عوامل زیبایی‌شناسی آن دانست.

ادبیات تبری نیز که دیرینه‌ترین پایه ادب بسیار فراتر از ادب فارسی است از این قاعده مستثنی نیست. زندگی در دامن طبیعت و آمیختگی با کار و موسیقی، ادبیات تبری را چنان غنی و ماندگار ساخته است که از گذشتگان تاکنون شاهد ثبت و زمزمه‌ی اشعار بسیار دلنشینی از شاعران شوریده و دلدادگی‌های مازندران هستیم. اشعار امیر و گوهر، طالب و زهره و دیگر منظومه‌های تبری که در رنج خود بی‌نظیر هستند با روح و جان مردم عجین شده و همواره الهام بخش شاعران محلی تبری است. اشعار تبری علاوه بر غنای ادبی آن اهمیت بسیاری در معرفی فرهنگ و شیوه‌ی معیشت، جهان بینی و نگرش مردم عامه دارد و پا به پای ادب فارسی در میان مردم محبوبیت خود را حفظ کرده است. انتشار مجموعه اشعار تبری در چند دهه‌ی اخیر و استقبال بی‌نظیر خوانندگان عام و خاص از این ترانه‌ها گواهی بر این مدعا است.

در مجموعه‌ی «چش براه» سعی بر این است تا اشعار آقای شعبان نادری راجه به ادب دوستان و موسیقیدانان تبری معرفی شود تا هم از گزند باد و طوفان در امان بماند و هم برگی بر تاریخ ادب بومی مازندران بیفزاید. این مجموعه شامل مثنوی‌های عاشقانه و اجتماعی، دوبیتی‌ها، امیری‌ها و گوشواره‌هاست. مضمون رایج اشعار نادری، عشق است و در لابه‌لای آن مسائل اجتماعی و رنج مردم مازندران همراه با طنزی تلخ به تصویر کشیده می‌شود. این ترانه‌ها ساده و بی‌پیرایه و در عین حال صریح و بی‌پرده هستند.

بسیاری از واژگان آن ملهم از طبیعت و زندگی و فرهنگ روستاییان و کوه‌نشینان مازندران است. نوآوری او در ترکیب واژگان و استفاده از اصطلاحات روزمره به شکلی زیبا و دلنشین در خور تحسین است. از آنجا که نادری آموزگار دبستان است توانسته ارتباط خوبی میان مطالب درسی و اشعارش برقرار کند و بسیاری از موضوعات و شش‌بیت‌های کتاب دبستان را دستمایه‌ی شعرش قرار دهد. اگرچه در برخی از اشعار او کلماتی عروزی دیده می‌شود، اما می‌توان با موسیقی کلام این کاستی‌ها را برطرف کرد. البته با فراموش کردنی توجهی به قواعد وزن و قافیه یکی از ویژگی‌های ترانه‌های شش‌بیتی است و به اعتقاد بیشتر محققان، ترانه‌های تبری در ردیف اوزان هجایی قرار دارد و نمی‌توان آن را با قواعد عروزی تطبیق داد.

از آن جا که برخی از خوانندگان شعر خوانش محلی همواره با مشکل روبرو هستند سعی کرده‌ایم علاوه بر اسباب‌گریزی برخی از کلمات (اگرچه برخی بر اعراب‌گذاری اشعار محلی خرده گرفته‌اند، و با ناخوشایم برای سهولت خوانش سطح عام جامعه از این روش سنتی استفاده کنیم) از علائم آلفبائی استفاده کنیم.

یکی از مهارت‌های شعبان نادری سرودن سیری و بیت‌هایی است که بیشتر آنها در وزن «مفاعیلن مفاعیلن فعولن» است. این ترانه‌ها قالب مناسبی برای خوانش خوانندگان است و بسیاری از خوانندگان و گروه‌های موسیقی محلی همچون استاد ابوالحسن خوشرو، محمود شریفی، اکبر رستگار، ارسلان طیبی، ابراهیم عالی، باقر خدابخشی و... از اشعار نادری در اجراهای خود بهره گرفته‌اند. نتیجه‌ی این همکاری‌ها منجر به انتشار کاست‌های: رونما، مادرمه، تش سما، ورف سما، مهربونی، رونما، شاه تیر و سارونگ، گل مازرون... شده است.

اولین اثر منظوم شعبان نادری رجه به زبان فارسی با عنوان " کبوتر مهربان بریم به مازندران " در سال ۱۳۸۷ از سوی انتشارات ملرد به چاپ رسیده است که در آن شهرهای مازندران و سوغات آنها با زبان شعر معرفی شده است. امیدواریم در این عرصه همواره شاهد موفقیت‌های روزافزونش باشیم.

با آرزوی توفیق، لیلا احمدی کمرپشتی